

METSASARVE PÕHIÕPPE ÕPPEKAVA

I EESMÄRGID JA KESTUS

- õpilaste muusikaalsuse avastamine ja kavakindel arendamine
- muusikalise põhihariduse andmine koos metsasarvemängu oskusega
- järgmise taseme muusikaõppeks vajaliku ettevalmistuse andmine
- õppeaeg on 7 õppeaastat, ühes õppeaastas on 175 õppepäeva, õppetunni kestus 45 minutit. Nädala õppetundide arv on näidatud õppeainete loetelus
- lisaõppe kestus on 2 õppeaastat

II ÕPPEAINETE LOETELU

Õppeaine								Lisaõpe *	
	I õ/a.	II õ/a.	III õ/a.	IV õ/a.	V õ/a.	VI õ/a.	VII õ/a.	I õ/a.	II õ/a.
	noorem aste			vanem aste					
Metsasarv	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Solfedžo	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Muusikalugu				1	1	1	1		
Koosmäng (ansambel/orkester)			1	1	2	2	2		
Lisapill *			0,5	0,5	0,5-1	0,5-1	0,5-1	1	1

Selgitus: Tärniga märgitud osa õppekavast ja ainete loetelust tähistab seda, mida antakse õpilase soovi ja kooli võimaluste korral.

Hindelised esinemised:

- I õppeaastal III ja IV veerandil.
- II-III ja V-VI õppeaastal: II, III ja IV veerandil
- IV ja VII õppeaastal II ja III veerandil.
- lisaõppes üks kord poolaastas.

Tehnilised arvestused :

Üks kord poolaastas.

Eksamid:

Üleminekueksam nooremast astmest vanemasse (IV õppeaasta kevadel) pillil ja solfedžos.

Lõpueksamid vanema astme lõpus (VII õppeaasta kevadel) pillil ja solfedžos.

III METSASARVE PÕHIÕPPE AINEKAVA

I ÕPPEAASTA

EESMÄRK: õigete mänguvõtete omandamine, sissehingamine – väljapuhumine, pilli hoid, tooni tekitamine. F-sarve aplikaatuur I oktavis.

Tehnilised nõuded
Väikesed kolmkõlad (C1, E1, G1),
Heliredelid C, B, G
10-12 etüüdi

Repertuaar
Mängida 10 pala aasta vältel
1. Solodujev Metsasarvekool
2. Rahva- ja lastelaulud sobivas ulatuses ja helistikus
3. Tšaikovski Prantsuse lauluke
4. Haydn Andante

II ÕPPEAASTA

EESMÄRK: keskenduda õigete mänguvõtete kindlale omandamisele, jälgida pilli hoidu, õiget hingamist ja puhumist, legato – harjutused, lahtimängimine ja keeleharjutused (mitte staccatos)

Tehnilised nõuded
Väikesed kolmkõlad alla kuni C-E-G ning üles kuni C2-E2 nii legatos kui keelega
Heliredelid 3 märgi ulatuses
Etüüdid ja harjutused

Repertuaar
1. Lully Lauluke
2. Mozart Mai laul
3. Solodujev Metsasarvekool

III ÕPPEAASTA

EESMÄRK: B sarve olemasolul üleminek B sarve aplikaatuurile. F sarvega harjutatakse ainult vastavaid harjutusi. Arendada lehestlugemise oskust ja ansamblimängu. Võimaluse korral osavõtt orkestritööst.

Tehnilised nõuded
Heliredelid 4 märgi ulatuses
12-13 etüüdi

Repertuaar

- 1.Solodujev Metsasarvekool
- 2.Schollar Kool
- 3.Grieg Kevad
- 4.Glinka Põhjatäht

IV ÕPPEAASTA

EESMÄRK: Palade mängimisel peaks kajastuma ja realiseeruma kõik varem õpitu.

Tehnilised nõuded

Helredelid kuni 5 märgini

Etüüdide mängimisel jälgida üleolekut kõikides tehnilistest elementidest.

Repertuaar

- 1.Solodujev Metsasarvekool
- 2.Lihtsamad palad Schollari Koolist
- 3.Gluck Meloodia

Klass lõpeb üleminekueksamiga.

Esitada tuleb 2-3 erineva iseloomuga pala ja etüüd

V ÕPPEAASTA

EESMÄRK: Võimeline mängima kõiki mažooore ja minooore. Etüüdide kaudu arendada edasi tehnilisi mänguuskusi. Palad muutuvad tehnilisemaks ja ulatuselt suuremaks. Arendada lehestlugemise oskust.

Tehnilised nõuded

Kõik heliredelid

Repertuaar

- 1.Saint-Saens Romanss
- 2.Oleh Metsasarvekool
- 3.Schubert Serenade

VI ÕPPEAASTA

EESMÄRK: Suurendada mängu ulatust. Mängutehnika ja tooni täiustamine. Jätkata tööd igapäevaste harjutustega. Kasutada erinevaid strihhe-detache, legato, staccato, tenuto

Tehnilised nõuded

Kõik mažoorid ja minoorid.

Repertuaar

- 1.Oleh Metsasarvekool

- 2.Hüttel Pidulik marss
- 3.Bönisch Kaleidoskoop

VII ÕPPEAASTA

EESMÄRK: Valmistuda lõpueksamiks. Mängutehnika ja tooni täiustamine .Väga suur rõhk muusikaalsele mängule.

Tehnilised nõuded
Kõik heliredelid

- Repertuaar
- 1.Marcello Sonaat
  - 2.Schubert Barcarool
  - 3.Braga Serenad

Klass lõpeb lõpueksamiga
Esitada tuleb 2 eriilmelist pala ja osa suurvormist

LISAÕPE 1-2 aastat

EESMÄRK
Ettevalmistada õpilane keskastme muusikakooli astumiseks.
Süvendada ja arendada õpitud mänguuskusi .Valmistada õpilast iseseisvaks tööks palade õppimisel.

IV SOLFEDZO AINEKAVA

NOOREM AASTE

I ÕPPEAASTA

PÕHIEESMÄRK: Rütmiõpetus. Laaditaju arendamine. Duur ja moll.

NÕUDED.

1) Meetrum ja rütm.

Rõhulised ja rõhutud taktiosad. Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon.
Kordusmärk. Taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4 = C. Taktiviipamise skeemid. Noodivältused ja pausid:

tervenoot tervepaus

poolnoot poolpaus

veerandnoot veerandpaus

kaheksandiknoot kaheksandikpaus

kuueteistkümnendiknoot kuueteistkümnendikpaus

(vt. ka lisa 1)

Rütmid: “ti-ti”; “tiri-tiri”; “ti-tiri”; “tiri-ti”; [“ta-i-ti”; “tai-ri”] (vt. lisa 2)

Eeltakt

2) Noodikirja algteadmised.

Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri.

Pauside kirjutamine.

Viiuli ja bassivõti. Nootide tähtnimed (silpnimed).

3) Helistikud.

Laadidi: duur ja moll. Astmed ja astmetaju arendamine.

Helistikud. Duurid C, F, G, D ja loomulikud mollid a, d, e. Tervetoon ja pooltoon.

Paralleelhelistikud. Toonika. I asme (toonika) kolmõla. Juhtheli.

Märgid: diees, bemoll ja bekaar

Eakohased 1- ja 2- häälsed laulud, harjutused, kaanonid. Transponeerimine.

Improvisatsioon. Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents, varieerimine).

4) Diktaat.

Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti.

5) Tempo ja dünaamika mõiste.

6) Muusikaline vorm.

II ÕPPEAASTA

PÕHIEESMÄRK: Mollid kolm kuju - loomulik, harmooniline, meloodiline. Tutvumine intervallidega.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid “tai-ri”; “ta-i-ti” (vt. lisa 3)

[Taktimõõt 3/8 ja lihtsamad rütmid selles taktimõõdus: (vt. lisa 4)]

2) Helistikud.

Kahe märgiga duurid ja mollid.

Mollid 3 kuju: loomulik, harmooniline, meloodiline.

Heliredeli ehitus. Tervetoon ja pooltoon. Püsivad ja püsimatud ehk ebapüsivad astmed.

Püsimatute astmete lahendamine püsivatesse astmetesse. Lahendamise mõiste.

Tutvumine põhiastmete (I, IV, V) kolmkõladega.

Transponeerimine ja improvisatsioon.

3) Intervallid.

Tutvumine intervallidega.

Töö järgmiste intervallidega: p.1, p.8, p.5, p.4, s.3, v.3, s.2, v.2.

4) Diktaat.

Lihtne suuline ja kirjalik diktaat duuris ja mollis (4-8 takti).

Rütmidiktaat kuni 4 takti.

III ÕPPEAASTA

PÕHIEESMÄRK: Lihtintervallid. Akordiõpetuse algus.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

3/8 taktimõõt. Grupeerimine. Taktiviipamine.

2) Helistikud.

Kolme märgiga duurid ja mollid. Mõiste: samanimelised helistikud.

Toonika kolmkõla pöörded: I, I6, I64. (Võib kasutada ka järgmisi tähistusi: duuris T, T6, T64: mollis t, t6, t64).

Kolmkõla helide nimetused; priim, terts, kvint.

Funktsionaalsuse mõiste. Toonika (I astme) kolmkõla (T, t).

Subdominant (IV astme) kolmkõla (S, s). Dominant (V astme) kolmkõla (D).

Põhikolmkõlade ehitamine ja laulmine duuris ja harmoonilises mollis. [Põhikolmkõlade kasutamine laulude saatmisel.]

3) Intervallid.

Töö järgmiste intervallidega: s.6, v.6, s.7, v.7. [s.7 lahendusega p.8, v.7 lahendustega s.3, v.3].

Intervallide suurus toonides. Intervallide pöörded. Intervallide ehitamine antud noodist üles ja alla.

4) Diktaat.

Suuline ja kirjalik diktaat (4-8 takti). Rütmidiktaat kuni 4 takti.

IV ÕPPEAASTA

PÕHIEESMÄRK: Akordide ehitamine ja laulmine duuris ning harmoonilises mollis, toonikakolmkõla pöörded, põhikolmkõlad põhikujus, D7 lahendusega.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

Taktimõõt 3/8. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega.

Taktimõõt 6/8 ja viipamise skeem. [Triool (vt. lisa 5) ja süngoop "ti-ta-ti"(vt. lisa 6)].

2) Helistikud.

Nelja märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Lihtintervallide kordamine. Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine.
[<2 harmoonilises mollis.]

4) Akordid.

Dominantseptakord V7 (D7) lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. [Harmooniline järgnevus 4 takti]

5) Diktaat.

Diktaat duuris ja mollis 8 takti. Rütmidiktaat 4-6 takti.

Noorema astme lõpueksam

Kirjalik:

1. Diktaat 8 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus, ilma eeltaktita. Kirjutamise aeg kuni 30 minutit, mängitakse kuni 12 korda.
2. Kõlade määramine (kuulamine) koosneb kaheksast küsimusest intervallide ja akordide kohta. Kooskõla mängitakse kaks korda.
3. Rütmidiktaat 4-6 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus; mängitakse kuni 6 korda.
4. Teooria ainekava ulatuses.

Kirjaliku eksami hindamisel on suurema tähtsusega 1 ja 2 punkt (kokku 2/3 hindest). Rütmidiktaat ja teooria annavad 1/3 hindest.

Suuline (vastavalt piletile):

1. Duuri heliredeli (kuni 4 märgini) laulmine koos sama duuri toonika kolmkõla pöörete või põhikolmkõladega ja dominantseptakordi laulmine lahendusega
Või
mulli laulmine (2 märgini). Loomulik moll koos toonika kolmkõla pööretega või harmooniline või melodiline moll koos põhikolmkõladega.
2. Võõra harjutuse laulmine duuris (kuni 2 märgini helistikes).
3. Üks harjutus aasta jooksul õpitud 10 - 12 harjutuse hulgast. Need harjutused peab kool kindlaks määrama ja õpilastele teadma andma
IV veerandi alguses.
4. Rütmiharjutuse koputamise (8 takti: 2/4 või 3/4 taktimõõdus).

VANEM ASTE

V ÕPPEAASTA

PÕHIEESMÄRK: Suurendatud ja vähendatud intervallid. Põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

6/8 taktimõõt. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega. Grupeerimine. Süntkoop (vt. lisa 7), triool (vt. lisa 8). Pidekaare lihtsamad variandid:(vt. lisa 9)

2) Helistikud.

Viie märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Lihtintervallide ehitamine ja laulmine helistikus ning antud noodist üles ja alla.

Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine.

Suurendatud ja vähendatud intervallid lahendustega duuris ja harmoonilises mollis.

<4 IV astmelt lahendusega v.6 duuris, s.6 mollis, >5 VII astmelt lahendusega s.3 duuris, v.3 mollis. Harmoonilises mollis <2 VI astmelt lahendusega p.4, >7 VII astmelt lahendusega p.5.

4) Akordid.

Põhikomkõlade pöörded. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.

Akordide tähistused astmenumbritega.

Kadentsid: lihtkadentsid - autentne (I V I) ja plagaalne (I IV I);

lihtkadentsi esimene (I IV V I) ja tene kuju (I IV K64 V I).

Harmoonilised järgnevused 4 kuni 8 takti.

[Dominantseptakordi pöörded].

VI ÕPPEAASTA

PÕHIEESMÄRK: Dominantseptakordi pöörded lahendustega duuris ja mollis.

Harmooniline duur. Neljahäälsed järgnevused.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

Pidekaarega rütmid (vt. lisa 10)

[Keerukamad variandid (vt. lisa 11)]

6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid. Taktimõõdud 2/2, 3/2 ja 6/4.

2) Helistikud.

Kuue märgiga duurid ja mollid.

Harmooniline duur.

Kromaatilised läbiminevad ja abihelid.

[Mõisted: kaldumine ja modulatsioon].

3) Intervallid.

Harmoonilises duuris <2 VI astmelt lahendusega p.4; >7 VII astmelt lahendusega p.5.

Ehitamine ja laulmine.

4) Akordid.

Põhikomkõlad harmoonilises duuris.

Dominantseptakordi pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis:

I pööre V65 (D65) lahendusega I (T, t); II pööre V43 (D43) lahendusega I (T, t),

III pööre V2 (D2) lahendusega I6 (T6, t6).

Neljahäälsete harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine.
[v.VII7 ja >VII7 ehitamine ja lahendamine duuris ja harmoonilises mollis].

5) Diktaat.
[Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega].

VII ÖPPEAASTA

PÕHIEESMÄRK: Intervallid ja akordid. Ehitamine, kuulamine, laulmine.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

Keerukamad süngoobid (vt. lisa 12) ja pidekaarega rütmid (vt. lisa 13).

Segataktimõõt. Vahelduvtaktimõõt.

2) Laadid.

Seitsme märgiga duurid ja mollid.

Kaldumine ja modulatsioon. I järgu sugulushelistikud.

[Pentatoonika. Diatoonilised laadid. Kromaatiline duur ja moll. Ehitamine ja laulmine].

3) Intervallid.

Kõikide läbivõetud intervallide kordamine.

[>5 II astmelt lahendusega v.3 ja <4 VI astmelt lahendusega s.6 harmoonilises duuris]

4) Akordid.

v.VII7 põhikujus lahendusega duuris, >VII7 põhikujus lahendusega harmoonilises duuris ja harmoonilises mollis.

II7 põhikujus duuris ja mollis.

Tutvumine akordimärkidega.

Neljahäälised harmoonilised järgnevused. [II; III ja VI astme kolmkõlad].

5) Diktaat.

Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

Vanema astme lõpueksam.

Kirjalik:

1. Diktaat - 2 erineva raskusastmega varianti, üks neist 6/8 taktimõõdus. Kirjutamise aeg maksimaalselt 30 minutit, mängitakse kuni 12 korda.

2. Järgnevus kitsas seades; 8 takti (kaks erinevat varianti). Mängitakse harmooniliselt kuni 6 korda.

3. Kõlade määramine (kuulamine) 8 küsimust; mängitakse harmooniliselt.

4. Teooria kogu ainekava ulatuses. Küsimused sisaldavad intervallide ja akordide ehtiamist ja määramist kuni 5 märgiga helistikes ja paralleelhelistiku ning võtmemärkide määramist kuni 7 märgiga helistikes (viuli- ja bassivõtmes).

Suuline (vastavalt piletile):

1. Heliredeli laulmine lisadega: loomulik või harmooniline duur või harmooniline või meloodiline moll (kuni 6 märgini helistikes); lisaks põhikolmkõlad, üks dominantseptakordi pööre või juhtseptakord ja üks suurendatud või vähendatud intervall lauldud helistikus.

või

laulda kaks lihtintervalli antud noodist üles või alla ja kaks akordi antud helistikus

või

laulda järgnevus 4-6 takti (nt. I V64 I6 V43 I IV64 I).

NB! Toodud kolmest variandist tuleb vastata vähemalt ühele (kooli valikul).

2. Rütmiharjutuse koputamine (8 takti).

3. Võõra harjutuse laulmine kuni 4 märgini helistikes.

[Aasta jooksul õpitud harjutuse laulmine].

LISAÕPE

1) Laadid.

Pentatoonika. Diatoonilised laadid. Vahelduvlaad. Kromaatileine duur ja moll. Ehitamine ja laulmine.

Kaldumine ja modulatsioon. I järgu sugulushelistikud.

2) Intervallid.

Harmoonilisele duurile iseloomulikud intervallid: <4 VI astmelt lahendusega >5 II astmelt lahendusega v.3.

Liitintervallid.

3) Akordid.

Harmoonilises duuris >II lahendusega I6 ja II7 pööretega.

Kõrvalastmete kolmkõlad, II6.

Katkestatud kadents.

4) Diktaat.

1-2 häälna (kromaatilised helid, kaldumine, modulatsioon).

V MUUSIKALOO AINEKAVA

III ja IV ÕPPEAASTA

EESMÄRGID:

Avardada õpilaste silmaringi, õppida tundma elementaarseid muusikalisi termineid, õppida teadlikult muusikat kuulama ja seda mõistma. Anda ülevaade eesti rahvamuusikast. Oluline on, et õpilane oskaks seostada muusikaloo õppeaines õpitut nii pillitunnis omandatavaga kui igapäevase ümbritseva muusikaeluga.

ÕPPESISU:

Muusikaline heli. Heli omadused. Heli teekond tekkimisest kuulajani. Akustika aabitsatõed. Muusika väljendusvahendid: meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, register, kooskõla (harmonia), faktuur.

Eesti rahvamuusika. Vanem ja uuem rahvalaul. Rahvapillid ja pillilood. Rahvatantsud. Vokaalmuusika. Laulud. Rahvalikud laulud. Pop-laulud. Ansamblid. Koorid. Nende koosseis.

Instrumentaalmuusika. Sümfooniaorkestri pillid partituuri järjekorras. Pillirühmadest moodustuvad ansamblid (puupuhkpillikvartett jne.). Kokkuvõtteks, partituuri järjekorra kinnistamiseks B. Britteni variatsioonid Purcelli teemale. Orel ja klaver (kaks kuningat). Süntesaator (kas kroonprints?).

Pillid, mida tavaliselt sümfooniaorkestri põhikoosseisus ei esine. Instrumentaalansamblid ja orkestrid.

Programm-muusika

S. Prokofjev. Petja ja hunt

C. Saint-Saens. Loomade karneval

A. Marguste. Punane raamat

A. Vivaldi. Aastaajad

E. Grieg. Süit Peer Gynt

M. Mussorgski. Pildid näituselt

Helitööde ülesehitus. Kuulamisülesannete kasutamise metoodika omandamine. Ühe- ja kahejaoline ülesehitus. Kolmejaoline vorm. Liht- ja liitvorm (kahe- ja kolmeosaline). Variatsioonid. Rondo.

Tantsud. Ajaloolised tantsud: pavaan, galjard, braanl; menuett, gavott, ekossees; polonees, masurka, krakovjakk, polka, boolero, tšardaš, valss, habaneera, tango.

Tantsusüit. Aasia, aafrika, ladina-ameerika rütmid. Peotantsud. Kaasaegsed tantsud. Ballett.

Lavamuusika. Muusika sõnalavastuses. Ooper. Rock-ooper. Operetid. Muusikal.

V ÕPPEAASTA

EESMÄRGID:

Kultuurilise maailmapildi avardamine, anda ülevaade keskaja muusikast klassitsismini, leida ühiseid jooni kunstiga. Õppida kuulama ja eristama erinevate stiilide ja heliloojate loomingut.

ÕPPESISU:

Keskaeg. Romaani ja gooti stiil. Gregooriuse laul. Varajane mitmehäälsus. Organum, motett. Rüütlilaul. (Kasutada T. Siitani koostatud kassette ja konspekte.)

Renessanss. Ajastu üldiseloostus, võrdlus keskajaga. Uued ilmalikud laulužanrid: ballata, madrigal. Pime muusik Firenzest Francesco Landino. Madalmaade koolkond,

selle tähtsus polüfoonilise muusika arengus. Tähtsamad esindajad. Renessansi ajastul kasutatud pillidest.

Barokk. Ajastu üldiseloostus, võrdlus renessansiga. Muusika iseloostus, tähtsamad žanrid.

Johann Sebastian Bach. Inventsioonid, prelüüdid ja fuugad(HTK). Oreliteosed. Passacaglia ja fuuga c-moll. Orelitokaata ja fuuga d-moll.

Concerto grosso mõiste. Brandenburgi kontserdid. Vokaalmuusika. Mõni aaria või kantaadi osa.

Klassitsism. Üldiseloostus. Uue helikeele võrdlus barokiga. Uued žanrid.

Joseph Haydn. Sümfoonia mõiste ja ülesehitus. Sonaat allegro vorm.

Instrumentaalkontsert. Keelpillikvartett. Sümfoonia nr. 103 Es-duur. Kontsert trompetile ja orkestrile Es-duur. Divertiment op. 3 nr. 5 F-duur.

Wolfgang Amadeus Mozart. Imelapse periood. Sümfoonia nr. 40 g-moll. Klaverisonaat k. 331 A-duur. Serenaad "Väike öömuusika".

Ülevaade ooperiloomingust. Katkendid ooperitest "Figaro pulm", "Don Giovanni", "Võlulflööt". Reekviemi mõiste. Osad "Reekviemist" (nr. 1 "Requiem", nr. 2 "Dies irae", nr. 7 "Lacrymosa").

Ludvig van Beethoven. Helikeele erinevus võrrelduna Haydni ja Mozarti loomingu.

Klaverisonaat op. 13 nr. 8 c-moll "Pateetiline". Klaverisonaat op. 27 nr. 2 cis-moll

"Kuupaiste". Klaverisonaat op. 57 nr. 23 f-moll "Appassionata". Sümfoonia nr. 5.

Sümfoonia nr. 9 (katkend sümfoonia lõpust - kooriga).

VI ÕPPEAASTA

EESMÄRGID:

Anda ülevaade romantismi põhijoontest kõikides kunstiliikides. Tutvumine romantismi perioodi tähtsamate heliloojate elulugude ja loomingu.

ÕPPESISU:

Romantism. Romantismi põhijooned kõikides kunstides.

Franz Schubert. Laululooming. Laulud "Forell", "Muusikale", "Ave Maria". Ballaad "Metshaldjas". Laulutsüklid. Kaunis Möldrineiu ("Rändamine", "Kuhu", "Kütt", "Mölder ja oja"). Klaverimuusika. Valsid, muusikalised hetked, marsid. Kammermuusika. Kvintett klaverile, viiulile, violale, tšellole, kontrabassile D-duur op. 114 ("Forellikvintett"). Sümfooniad. Sümfoonia nr. 8 ("Lõpetamata") 1. osa.

Fryderyk Franciszek Chopin. Etüüdid. Etüüd op. 10 nr. 3 E-duur, nr. 12 c-moll. Etüüd op. 25 nr. 1 As-duur. Prelüüdid. Prelüüd op. 28 nr. 15 Des-duur, op. 28 nr. 4 e-moll.

Poloneesid. Polonees op. nr. 1 A-duur, op. 53 A-duur. Masurkad. Masurka op. 67 nr. 4 a-moll, op. 68 nr. 3 F-duur. Valsid. Valss op. 67 nr. 2 Cis-duur, op. 64 nr. 1 Des-duur.

Robert Schumann. Klaverimuusika. Klaveripalade tsükkel "Karneval" ("Eusebius", "Florestan", "Chiarina", "Davidsbündlerite marss"). Klaveripalade tsükkel "Lastestseenid"("Unistus").

Ferenc Liszt. Klaverilooming. Mefisto-vals. Nokturn "Armuunelmad". Etüüd nr. 2 "Gnoomide ringmäng".
Rahvusromantism

Norra muusika. Norra rahvusmuusika.
Edvard Grieg. Klaveripalad. Orkestrimuusika.
Muusika H. Ibseni draamale "Peer Gynt". Kontsert klaverile ja orkestrile a-moll.

Soome muusika. Soome rahvalaul. Seos eesti muusikaga. "Hümn". "Porilaste marss".
Eino Juhani Rautavaara "Cantus arcticus" 3. osa "Luigelend".
Jean Sibelius. Sümfooniline poem "Finlandia". "Kurb vals". Sümfoonia nr. 2 IV osa.
Süit viiulile ja keelpilliorkestrile III osa "Suvel"
Rootsi muusika. Rootsi rahvamuusika. Rahvuslik pillimuusika.
Hugo Alfven. Rootsi polka (Polka frDn Roslagen). Karjasetüdruku tants. Rootsi rapsoodia nr. 1.

Baltimaade muusika
Läti muusika. Läti rahvamuusika. Piirialade rahvalaulude sarnasus. Cimze seminari osa eesti muusikakultuuris. Ühislauluvara.
Alfred Kalninš
Leedu muusika. Sutartines kui kogu maailma ulatuses ainulaadne nähtus.
Mikalojus Ciurlionis. Helilooja ja kunstnik. Sümfooniline poem "Mets". Sümfooniline poem "Meri".

Vene muusika
Rahvalaulust Glinkani.
Mihhail Glinka. Orkestrimuusika. Sümfooniline fantaasia "Kamarinskaja".
Kontsertavamängud "Aragoni hota", "Öö Madridis". Ooperid. Ooperi "Ruslan ja Ludmilla" avamäng.
Vene muusikaelu 19. saj. II poolel. Võimas rühm.
Aleksander Borodin. Ooper "Vürst Igor". Polovetside tantsud. Sümfoonia nr. 2 h-moll "Vägilassümfoonia" I osa.
Modest Mussorgski. Laulud "Kirp", "Hällilaul Jeromçkale". Klaveripalade tsükkel "Pildid näituselt".
Nikolai Rimski-Korsakov. Sümfooniline süit "Šeherezade". Ooper "Muinasjutt tsaar Saltanist", ("Kimalase lend").
Pjotr Tšaikovski. Klaveripalade tsükkel "Aastaajad" (2-3pala). Kontsert klaverile ja orkestrile nr. 1. Sümfooniad. Sümfoonia nr. 5. Ooperid. Ooper "Jevgeni Onegin" (sissejuhatus, Tatjana ja Olga duett, Tatjana kirjastseen, Onegini aaria). Balletid. Numbrid ballettidest "Pähklipureja", "Uinuv kaunitar", "Luikede järv".
Sergei Prokofjev. Balletid. Ballett "Romeo ja Julia" ("Tütarlaps Julia", "Montecchi ja Capuletti", "Rüütelite tants"). Sümfooniad. Sümfoonia nr. 1 ("Klassikaline"). Sümfoonia nr. 7 ("Noorte").
Dmitri Šostakovitš. Prelüüdid ja fuugad. Sümfoonia nr. V. Filmimuusika. (Romanss filmist "Kiin".)

VII ÕPPEAASTA

EESMÄRGID:

Anda ülevaade Eesti muusikakultuurist. Tutvumine silmapaistvamate heliloojate elulugude ja loominguga. Rikastada õpilaste tundeelu õppides teadlikult kuulama ja tunnetama erinevate heliloojate teoseid.

ÕPPESISU:

Eesti rahvusliku muusikakultuuri tekkimine 19. saj. keskel. Laulu- ja mänguseltsid, nende osatähtsus koorilaulu arengus.

Esimesed üldlaulupeod. J. W. Jannseni tegevus I üldlaulupeo organiseerimisel. Lõhe klerikaalse ja demokraatliku rahvusliku liikumise leeri vahel. Laulupidude repertuaar, kunstiline külg ja nende tähtsus eesti muusikas.

Eesti rahvusliku heliloomingu teerajajad A. Kunileid, A. Thomson, Fr. Säebelmann, K. A. Hermann. Nende elu ja looming.

Esimesed professionaalse haridusega heliloojad J. Kappel, M. Härma, K. Türnpu. I sümfooniaorkestri loomine 1900. a. A. Läte poolt. Tema looming ja muusikaline tegevus sajandialguse Tartus.

Esimesed kompositsioonilase eriharidusega heliloojad R. Tobias ja A. Kapp. Nende osa eesti sümfoonilise muusika arendamises. (Avamängud "Julius Caesar" ja "Don Carlos".) Esimene eesti klaverikontsert. R. Tobiase "Kontsertpala". Esimesed oratooriumid (R. Tobiase "Joonase lähetamine" ja A. Kapi "Hiiob").

Põhjamaise helikeele taotlused H. Elleri instrumentaalmuusikas. (Sümfooniline poeem "Koit"). Tema viiuli- ja klaveripalad.

E. Tubin - Eesti suurim sümfonist, esimese eesti balleti "Kratt" looja. (Katkend mõnest sümfooniast ja balletist "Kratt".)

Rahvusliku koorilaulu areng - M. Saar ja C. Kreek. Rahvaviiside arendusvõtted nende koorilauludes. Näiteid M. Saare klaveripaladest ja soololauludest. Vaimulikud rahvaviisid C. Kreegi loomingus. Katkend "Eesti reekviemist".

Rahvamuusika kasutamine V. Tormise muusikas. Võrdlus M. Härma, M. Saare ja C. Kreegiga. Näited - "Eesti kalendrilauludest", "Ingerimaa õhtud" jm.

Uute muusikaväljendusvahendite areng 1960. aastate instrumentaalmuusikas:

Neoklassitsism (E. Tamberg "Concerto grosso", J. Rääts "Kontsert kammerorkestrile", A. Pärt "Partita").

Kollaaž (A. Pärt "Kollaaž BACH").

Aleatoorika (J. Koha "Rondo").

Dodekafoonia (A. Pärt "Nekroloog").

A. Pärdi loominguga kaks perioodi.

Uusi jooni XX saj. II poolel sündinud heliloojate loomingus. L. Sumera, E.-S. Tüür jt.
Ülevaade eesti ooperi arengust. E. Aav, E. Kapp, V. Kapp, G. Ernesaks, E. Tamberg.

VI KOOSMÄNGU AINEKAVA

Ansamblimängu alustatakse algul koos õpetajaga, hiljem sobivas koosluses kaasõpilastega.

EESMÄRGID:

1. Ansambli- või orkestrikaaslaste kuulamisoskuse arendamine.
2. Lehest lugemise arendamine- dünaamika kasutamine.
3. Fraseerimine.
4. Rütmitaju arendamine , rütmipulsi tunnetamine.

VII LISAPILL KLAVERI AINEKAVA

EESMÄRGID:

1. Esmaste klaverimänguvõtete omandamine.
2. Lehest lugemise oskuse arendamine.
3. Lihtsamate keel- ja puhkpillisaadete mängimisoskuse omandamine.
4. Ansambelis mängimise oskuse arendamine.
5. Improviseerimisvõime arendamine: mälu järgi tuttavate meloodiate mängimine ja transponeerimine, meloodiale saate loomine kuulmise järgi või akordimärke kasutades.
6. Kuulmise järgi tundma õppida võimalikult palju helistikke, esialgu ühe oktaavi piires. Vastavalt õpilase vanusele, võimetele ja klaverimänguoskusele võib tutvuda akordide, kromaatiliste heliredelite ja kolmkõladega.

III ÕPPEAASTA

Tehnilised nõuded:

soovitatav läbi võtta järgmised helistikud:

duurid: C, G, (D, A, E), (F)

mollid: a, e, (d)

heliredelid - kaks oktaavi koos või eraldi kätega;

akordid portatos ja staccatos koos või eraldi kätega;

kromaatiline heliredel -- kaks oktaavi otse kas koos või eraldi kätega;

kolmeheliline lühike arpedžo (väikese käeulatusega lastel).

Edasijõudnutega võib läbi võtta neljahelilise lühikese arpedžo ja pika arpedžo.

Repertuaari nõuded:

õppeaasta lõpetamiseks valida 2--3 pala:

F. Rubicki. Kell.

D. G. Türk. Ariooso.

C. Czerny -- H. Germer. Etüüdid nr 1 ja 2.

C. Czerny -- H. Germer. Etüüd nr 15.

J. Philipp. Hällilaul.

J. Haydn. Menuett.

W. Duncombe. Trompetite menuett.

E. Tamberg. Kassilaul.

C. Czerny -- H. Germer. Etüüd nr 9.

H. Sarmanto. Elevantipoja *blues*.

J. S. Bach. Torupill.

C. Czerny -- H. Germer. Etüüd nr 16, I osa.

J. S. Bach. Menuett d-moll.

IV ÕPPEAASTA

Soovitav läbi võtta järgmised helistikud:

duurid: C, G, D, A, (E), F

mollid: a, e d

heliredelid kaks kuni neli oktaavi koos kätega otse;
akordid *portatos* ja *staccatos* koos kätega otse;
neljaheliline lühike arpedžo eraldi (või koos) kätega;
pikk arpedžo kaks oktaavi eraldi (või koos) kätega;
kromaatiline heliredel kaks kuni neli oktaavi otse;
tutvustada õpilasele autentset ja plagiaalset kadentsi.

Repertuaari nõuded:

Õppeaasta lõpetamiseks valida 2--3 pala:

R. Kangro. Kurb printsess.

C. Czerny -- H. Germer. Etüüd nr 17.

H. Purcell. Aaria.

J. S. Bach. Menuett G-duur.

D. Steibelt. Sonatiin C-duur, I osa.

P. Tšaikovski. Nuku haigus.

B. Bartók. Kurb laul.

C. Czerny -- H. Germer. Etüüd nr 12.

J. S. Bach. Menuett a-moll.

A. Löschorn. Etüüd C-duur.

D. Steibelt. Sonatiin C-duur, II osa. *Adagio*.

C. Czerny -- H. Germer. Etüüd nr 45.

D. G. Türk. Sonatiin I, II, III.

P. Tšaikovski. Nuku matus.

C. Gurlitt. Sonatiin.

V ÕPPEAASTA

Soovitatav läbi võtta järgmised helistikud:

duurid: C, G, D, A, E, F, B, Es

mollid: a, e d, g, c

heliredelid - neli oktaavi otse, koos kätega;

akordid *portatos* ja *staccatos* koos kätega;

lühike arpedžo;

pikk arpedžo;

kromaatileine heliredel.

V-VII õppeaastal on soovitatav läbi võtta I ja II liitkadents (eri meloodilistes seisudes).

Õppeaasta lõpetamiseks valida 2--3 pala:

R. Kangro. Kurb printsess.

C. Czerny -- H. Germer. Etüüd nr 17.

H. Purcell. Aaria.

F. Rybicki. Videvikus.

J. S. Bach. Menuett G-duur.

D. Steibelt. Sonatiin C-duur, I osa.

P. Tšaikovski. Nuku haigus.

B. Bartók. Kurb laul.

C. Czerny -- H. Germer. Etüüd nr 12.

J. S. Bach. Menuett a-moll.

A. Löschn. Etüüd C-duur.

D. Steibelt. Sonatiin C-duur, II osa. *Adagio*.

R. Kangro. Aga Tuhkatriinu on nii ilus.

C. Czerny -- H. Germer. Etüüd nr 45.

D. G. Türk. Sonatiin I, II, III.

VI ÕPPEAASTA

Soovitatav on läbi võtta järgmised helistikud:

duurid: C, G, D, A, (E), F, B, Es

mollid: a, e, h d, g, (c)

heliredelid - neli oktaavi otse, soovitatavalt duurid lahku;

akordid - neli oktaavi otse, koos kätega;

lühike arpedžo - neli oktaavi otse, koos kätega;

kromaatileine otse.

Repertuaari nõuded:

Õppeaasta lõpetamiseks valida 2-3 pala:

M. Berens. Etüüd op 61 nr 4.

A. Põldmäe. Lihtne laul.

J. S. Bach. Väike prelüüd C-duur, II osa.

P. Tšaikovski. Magus unelm.

E. Grieg. Rahvameloodia (laul) op 12 nr 5.

C. Czerny. Etüüd op 139 nr 100.
E. Tamberg. Tuhkatriinu tants.
G. F. Händel. Menuett variatsioonidega.
E. Grieg. Valss.
C. Czerny - H. Germer. Etüüd nr 42, I osa.

VII ÕPPEAASTA

Soovitav on läbi võtta järgmised helistikud:
duurid: C, G, D, A, (E), F, B, Es (As)
mollid: a, e, h, fis, (cis), d, g, c (f)
heliredelid - otse, lahku (ka harmooniline moll);
meloodiline moll, otse või lahku;
akordid;
lühike arpedžo;
pikk arpedžo;
kromaatileine heliredel.

Repertuaari nõuded:
Õppeaasta lõpetamiseks valida 2-3 pala:
A. Põldmäe. Vihmas ja päikeses.
C. Czerny. Etüüd op 718 nr 19.
J. S. Bach. Kahehäälneline inventsioon C-duur.
E. Tamberg. Öö toob unenäod kaasa.
C. M. v. Weber. Sonatiin C-duur.
D. Cimarosa. Sonaat a-moll.
R. Rannap. Südamlik pala.
C. Franc. Kaanon E-duur.
J. F. Bürgmüller. Žonglööri op 109.
R. Eespere. Unelaul.
E. Sarmanto. Boogie-woogie.
L. v. Beethoven. Sonatiin F-duur, I osa.
F. Schubert. Valss A-duur.
F. Kuhlau. Variatsioonid.
C. Czerny -- H. Germer. Etüüd nr 50, I osa.

Järgnevale aastale üleminekuks toimub arvestusega, kus kooli otsustada jääb nii esitatavate teoste hulka kui ka hindamise küsimus.